

29.2.2012

MAAHANMUUTTOVIRASTO

MIGRATIONSVERKET

FINNISH IMMIGRATION SERVICE

OLESKELULUVAT VUONNA 2011

1. Johdanto

Tilastokatsauksessa kuvataan vuonna 2011 vireille tulleiden ensimmäisten oleskelulupahakemusten ja Maahanmuuttovirastossa tehtyjen päätösten jakautumista hakijan esittämän hakuperusteen ja kansalaisuuden mukaan. Vertailukohteena ovat ensisijaisesti vuoden 2010 kokonaisluvut.

Maahanmuuttoviraston tilastointi on muuttunut vuoden 2011 alussa. Tämän vuoksi kaikki hakuperusteet eivät ole keskenään vertailukelpoisia aikaisempien vuosien perusteiden kanssa.

1.1. Katsauksessa vain Maahanmuuttoviraston käsittelemät oleskeluluvat

Tässä katsauksessa kuvataan vain Maahanmuuttoviraston oleskelulupatilastoja. Maahanmuuttovirasto myöntää ensimmäisen oleskeluluvan ulkomailla olevalle ulkomaalaiselle ja ilman oleskelulupaa Suomeen saapuneelle ulkomaalaiselle ulkomaalaislaissa tarkemmin säädetyillä perusteilla.

Valtaosa katsauksessa käsiteltävistä oleskelulupahakemuksista ratkaistaan Maahanmuuttoviraston maahanmuuttoyksikössä. Katsauksessa ei käsitellä kansainväliseen suojeluun liittyviä oleskelulupia (näistä erillinen tilastokatsaus), jotka ratkaistaan turvapaikkayksikössä.

Poliisin toimivaltaan kuuluu muun muassa ensimmäisen oleskeluluvan myöntäminen Suomen kansalaisen Suomessa olevalle perheenjäsenelle sekä tämän alaikäiselle naimattomalle lapselle, uuden määräaikaisen oleskeluluvan myöntäminen sekä pysyvän oleskeluluvan ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskeluluvan myöntäminen.

Myös unionin kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröinti ja oleskelukortin myöntäminen unionin kansalaisen perheenjäsenille kuuluu pääsääntöisesti poliisin toimivaltaan.

2. Vireille tulleet oleskelulupahakemukset

Vuonna 2011 ensimmäistä oleskelulupaa koskevia hakemuksia tuli vireille eri perusteilla yhteensä 23 664, kun hakemusten määrä vuonna 2010 oli 24 547. Vireille tulleiden oleskelulupahakemusten määrä laski lähes 4 %.

Eniten oleskelulupahakemuksia pantiin vireille perhesiteen perusteella, yhteensä 10 288, mikä on 43 prosenttia kaikista oleskelulupahakemuksista.

Seuraavissa taulukoissa kuvataan vireille tulleiden oleskelulupahakemusten määrää hakuperusteittain vuosina 2010 ja 2011. Maahanmuuttoviraston muuttuneen tilastoinnin vuoksi vuoden 2010 ja 2011 luvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia.

**Vireille tulleet oleskelulupahakemukset vuonna 2011,
hakijamäärät hakuperusteen mukaan**

Hakuperuste	2011
Adoptio	29
Au pair	103
Elinkeinonharjoittaminen	103
Entinen Suomen kansalainen, suomalainen syntyperä	106
Erytisasiantuntija	856
Harjoittelija	174
Ihmiskaupan uhrin oleskelulupa	2
Kv. suojelua saaneen perheenjäsenet	2 014
Muu peruste	393
Muu työnteko	612
Muun ulkomaalaisen perheenjäsenet	5 596
Opiskelu	5 806
Osaratkaisua edellyttävä työnteko	3 967
Paluumuuttaja	445
Suomen kansalaisen perheenjäsenet	2 678
Tieteellinen tutkimus	526
Urheilu ja valmentaminen	254
Yhteensä	23 664

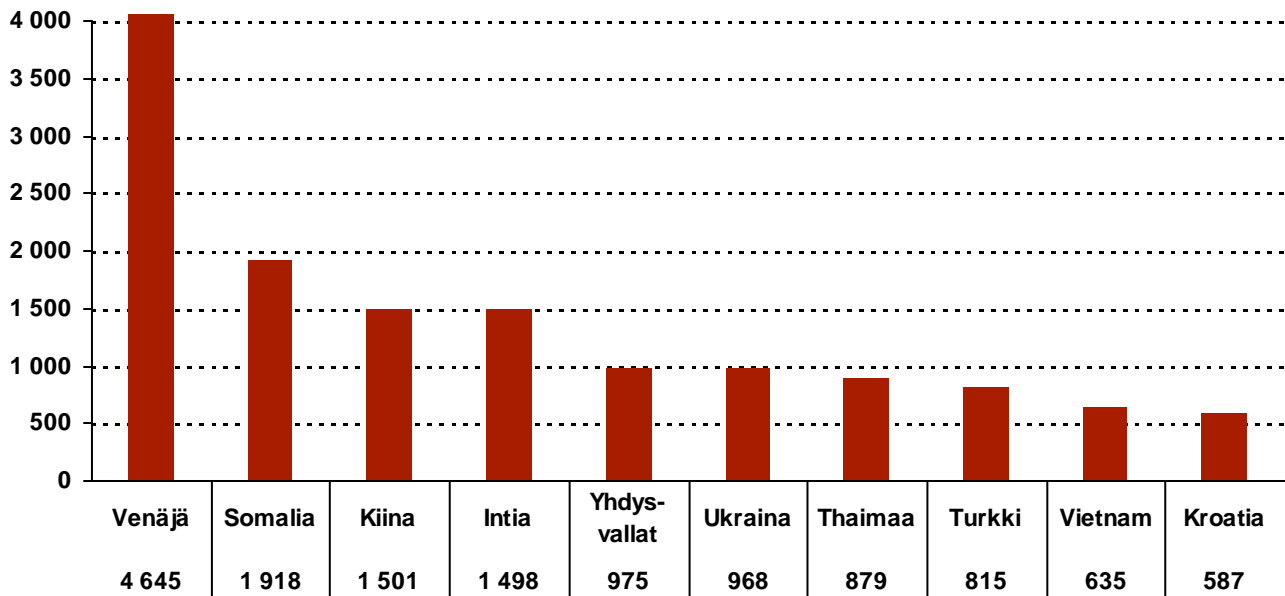
**Vireille tulleet oleskelulupahakemukset vuonna 2010,
hakijamäärät hakuperusteen mukaan**

Hakuperuste	2010
Työnteko	4 502
Elinkeinonharjoittaminen	117
Suomalainen syntyperä	710
Opiskelu	5 438
Muu peruste	3 169
Perheside, avioliitto tms.	2 441
Perheside, lapset	4 251
Perheside, muu omainen	2 857
Perheside, Suomen kansalaisen perheenjäsen	1 062
Yhteensä	24 547

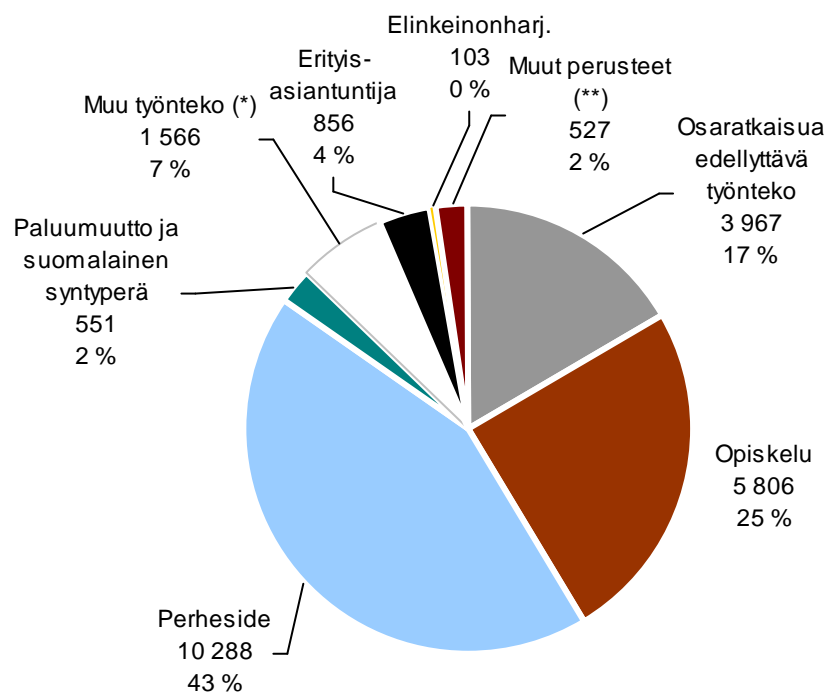
Eniten oleskelulupia vuonna 2011 hakivat venäläiset, somalialaiset, kiinalaiset, intialaiset ja yhdysvaltalaiset. Vuoden 2010 suurimmat hakijakansalaisuudet olivat venäläiset, somalialaiset, intialaiset, kiinalaiset ja ukrainalaiset.

Vireille tulleet oleskelulupahakemukset vuonna 2011, Top 10 kansalaisuudet

Vireille tulleet oleskelulupahakemukset hakuperusteittain 2011

*Kohta "Muu työnteko" koostuu mm. harjoittelijoiden, tutkijoiden, urheilijoiden ja valmentajien oleskelulupahakemuksista.

**Kohta "Muut perusteet" koostuu mm. adoption, au pair -sijoituksen, seurustelusuhteen, ihmiskaupan uhrin ja yksilöllisten syiden perusteella haetuista oleskelulupahakemuksista.

3. Oleskelulupapäätökset

Maahanmuuttovirastossa tehtiin vuonna 2011 yhteensä 22 747 ensimmäistä oleskelulupaa koskevaa päätöstä alla mainituilla hakuperusteilla. Luvussa ovat mukana vain myönteiset ja kielteiset päätökset (ei esimerkiksi raukeamispäätökset ja peruuttamispäätökset). Tässä katsauksessa käsitellään päätösmäärästä puhuttaessa muuallakin myönteisten ja kielteisten päätösten yhteismäärää.

Vuonna 2011 tehtiin yhteensä 17 683 myönteistä päätöstä, mikä on 78 % kaikista päätöksistä. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 5 064, mikä on 22 % tehdyistä päätöksistä. Vuonna 2010 myönteisiä ja kielteisiä päätöksiä tehtiin yhteensä 20 320 ja näistä 16 322 (80 %) oli myönteisiä ja 3 998 kielteisiä (20 %). Vaikka myönteisten päätösten osuus päätöksistä vuositason tasolla on pysynyt suunnilleen samana, on myönteisten ja kielteisten päätösten osuudessa vaihtelua hakuperusteittain.

Alla olevista vuoden 2011 päätöksiä kuvaavista taulukoista ja katsauksen luvuista 4–6 ilmenevät tarkemmin myönnettyjen lupien määrät.

Oleskelulupapäätökset hakuperusteittain vuonna 2011

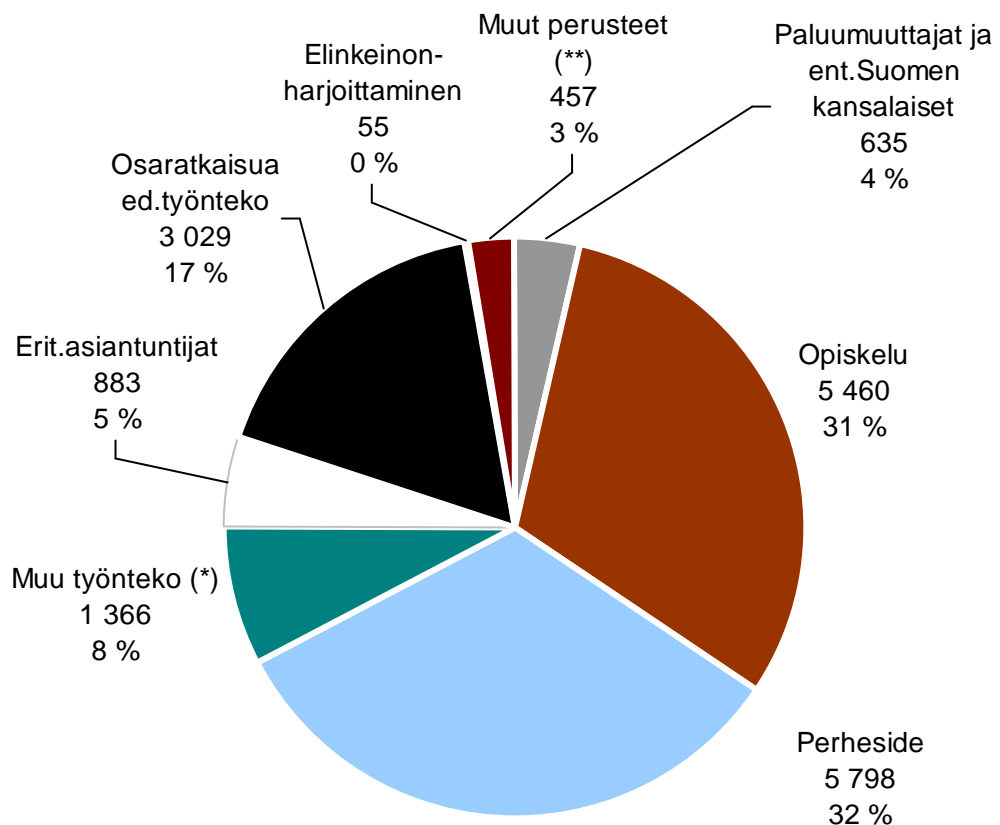
Hakuperuste	myönt.	kielt.	yht.
Adoptio	25	-	25
Au pair	75	20	95
Elinkeinonharjoittaminen	55	55	110
Entinen Suomen kansalainen, suomalainen syntyperä	364	179	543
Erityisasiantuntija	883	1	884
Harjoittelija	171	-	171
Ihmiskaupan uhrin oleskelulupa	-	1	1
Kv. suojelua saaneen perheenjäsen	500	1 010	1 510
Muu peruste	357	182	539
Muu työnteko	504	41	545
Muun ulkomaalaisen perheenjäsen	4 596	1 957	6 553
Opiskelu	5 460	511	5 971
Osaratkaisua edellyttävä työnteko	3 029	862	3 891
Paluumuuttaja	271	21	292
Suomen kansalaisen perheenjäsen	702	210	912
Tieteellinen tutkimus	522	-	522
Urheilu ja valmentaminen	169	14	183
Yhteensä	17 683	5 064	22 747

Oleskelulupapäätökset hakuperusteittain vuonna 2010

Hakuperuste	myönt.	kielt.	yht.
Työnteko	2 987	865	3 852
Elinkeinonharjoittaja	43	35	78
Suomalainen syntyperä	494	276	770
Opiskelu	4 490	505	4 995
Muu peruste	2 649	218	2 867
Perheside, avioliitto tms.	1 754	540	2 294
Perheside, lapset	2 720	589	3 309
Perheside, muu omainen	242	788	1 030
Perheside, Suomen kansalaisen perheenjäsen	943	182	1 125
Yhteensä	16 322	3 998	20 320

Vuonna 2011 myönnetty oleskeluluvat hakuperusteittain

*Kohta "Muu työnteko" koostuu mm. harjoittelijoiden, tutkijoiden, urheilijoiden ja valmentajien oleskelulupahakemuksista.

**Kohta "Muut perusteet" koostuu mm. adoption, au pair -sijoituksen, seurustelusuhteen, ihmiskaupan uhrin ja yksilöllisten syiden perusteella haetuista oleskelulupahakemuksista.

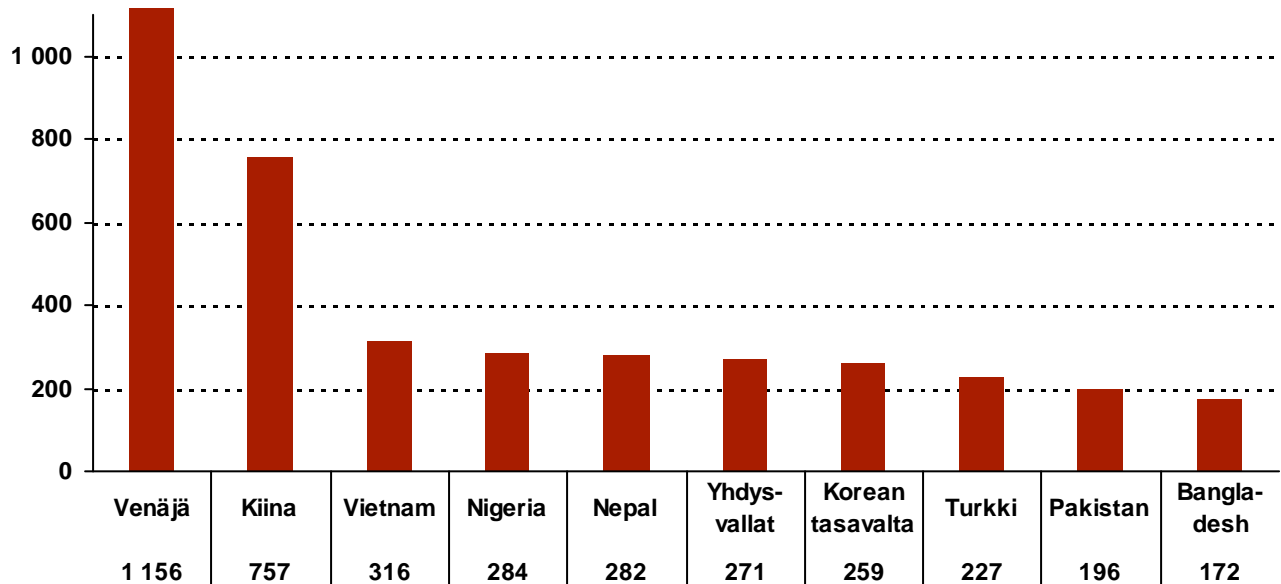

4. Opiskelijan oleskelulupahakemukset

Opiskelijan oleskelulupahakemuksia tuli vuonna 2011 vireille yhteensä 5 804. Vireille tulleiden opiskelijan oleskelulupahakemusten määrä kasvoi 6 % (ero 368 hakemusta) edellisvuoteen verrattuna.

Opiskelijan oleskelulupahakemukset keskittyvät vuosittain erityisesti kesäkuukausien ajalle (kesä–syyskuu). Vuoden 2011 lopulla tuli aikaisempia vuosia vähemmän vireille vaihto-opiskelijoiden hakemuksia. Vaihto-opiskelijoiden poikkeuksellisen vähäinen määrä johti siihen, ettei kokonaiskasvu edelliseen vuoteen verrattuna ollut suuri, vaikka kesän jälkeen opiskelijan oleskelulupahakemusten määrä oli suuremmassa kasvussa.

Vireille tulleet opiskelijan oleskelulupahakemukset vuonna 2011
TOP-10 kansalaisuudet

4.1. Opiskelijan oleskelulupapäätökset

Opiskelijan oleskelulupapäätöksiä tehtiin vuonna 2011 yhteensä 5 979. Päätösmäärä kasvoi 16 % vuoteen 2010 verrattuna, jolloin päätöksiä tehtiin 4 995 henkilölle. Päätöksistä noin 91 % (5 460) oli myönteisiä. Eniten opiskelijan oleskelulupia myönnettiin venäläisille (1 173), kiinalaisille (781) ja vietnamilaisille (330).

Kielteisen päätöksen opiskelijan oleskelulupahakemukseen sai 513 hakijaa (9 %). Kielteinen päätös annetaan yleensä sillä perusteella, että hakijan toimeentulo on puutteellinen tai hakemuksessa on mukana väärennetyjä asiakirjoja. Väärennöksiä havaittiin sekä henkilö-, opinto- ja työtodistuksissa että tiliotteissa ja sairausvakuutusasiakirjoissa.

5. Perhesidehakemukset

Ulkomaalaislain mukaisia Suomessa asuvan ulkomaalaisen ja Suomen kansalaisen perheenjäseniä ovat:

• aviopuoliso

• rekisteröity parisuhdekumppani

• avopuoliso (kahden vuoden yhdessä asumisvaatimus, ellei yhteisessä huollossa olevaa lasta)

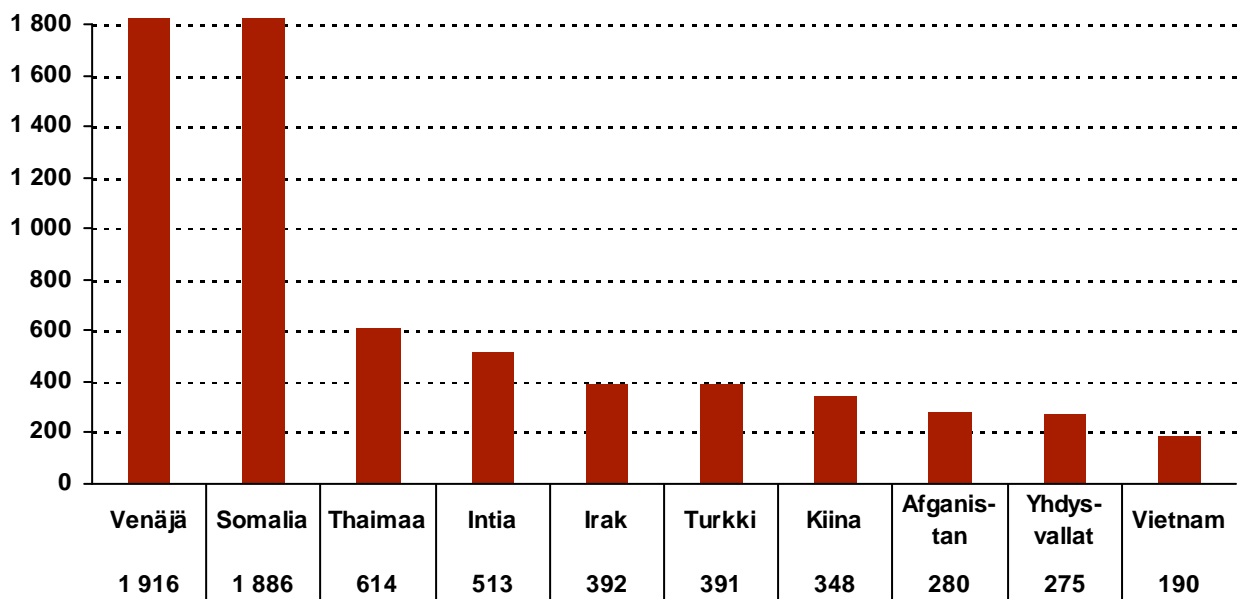
• alle 18-vuotias naimaton lapsi, jonka huoltaja Suomessa asuva henkilö on

• huoltaja, jos Suomessa asuva henkilö on alle 18-vuotias.

Perhesideperusteisia oleskelulupahakemuksia tuli vireille vuonna 2011 yhteensä 10 288, kun määrä vuonna 2010 oli 10 611.

Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten määrä on viime vuosien aikana lisääntynyt, mikä omalta osaltaan pitää perhesidehakemusten määrän korkeana.

Vireille tulleet perhesidehakemukset vuonna 2011,
TOP-10 kansalaisuudet

Perhesiteen perusteella oleskelulupaa hakevien henkilöiden profiilissa on tapahtunut tiettyjä muutoksia viime vuosien aikana. Somalialaisten hakijoiden määrät olivat huomattavassa kasvussa erityisesti vuosina 2009–2010, kun taas vuonna 2011 somalialaisten hakijoiden hakemukset kääntyivät laskuun (2011: 1 886 ja 2010: 3 895). Thaimaalaisten hakijoiden perhesidehakemukset lisääntyivät vuonna 2011 merkittävästi vuoteen 2010 verrattuna (2011: 614 ja 2010: 194).

5.1. Perhesidepäätökset

Alla olevassa taulukossa on kuvattu perhesiteen perusteella tehdyt oleskelulupapäätökset kymmenen suurimman hakijakansalaisuuden osalta.

Vuosi 2011, perhesidepäätökset, TOP 10-maat

Kansalaisuus	Kielteinen	Myönteinen	Yhteensä
Somalia	1 392	582	1 974
Venäjä	192	1 347	1 539
Intia	28	496	524
Irak	313	206	519
Turkki	183	282	465
Kiina	145	226	371
Afganistan	27	240	267
Thaimaa	72	127	199
Yhdysvallat	58	120	178
Iran	8	165	173
Top-10 yht.	2 418	3 791	6 209
Kaikki kansalaisuudet yhteensä (myös muut kuin Top-10)	3 177	5 798	8 975

Vuonna 2011 myönnettiin 5 798 oleskelulupaa perhesiteen perusteella, mikä on yhteensä 65 % perhesidepäätöksistä. Kielteisiä päätöksiä tehtiin yhteensä 3 177. Eniten perhesiteen perusteella myönnettiin oleskelulupia venäläisille (1 347), somalialaisille (582) ja intialaisille (496).

Perhesiteen perusteella tehdyistä päätöksistä noin 80 % on ollut myönteisiä vuosien 2007–2009 aikana. Vuonna 2010 myönteisten perhesidepäätösten määrä oli noin 73 % ja viime vuonna 65 %.

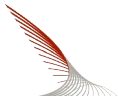
Lainsäädännössä viime vuosien aikana tapahtuneet muutokset ovat varmasti osaltaan tuoneet keinoja puuttua väärinkäytöstilanteisiin tehokkaammin, mikä on lisännyt kielteisten päätösten määrää. Muutokset eivät kuitenkaan pelkästään selity lainsäädännön muutoksilla. Myönteisten ja kielteisten päätösten suhteet vaihtelevat huomattavasti eri kansalaisuuksien ja tarkemman hakuperusteen mukaan. Esimerkiksi puolisoille myönnetään enemmän oleskelulupia kuin ydinperheen ulkopuolisille muille omaisille.

6. Työntekijän oleskelulupahakemukset

Ulkomaalainen, joka aikoo tehdä ansiotyötä Suomessa, tarvitsee yleensä työntekijän oleskeluluvan. Työntekijän oleskeluluvan myöntäminen on kaksivaiheinen prosessi:

1. Työ- ja elinkeinotoimisto harkitsee ensin osapäätöksessään luvan työvoimapoliittiset ja toimeentuloon liittyvät edellytykset, eli tekee työntekoa ja toimeentuloa koskevan harkinnan.

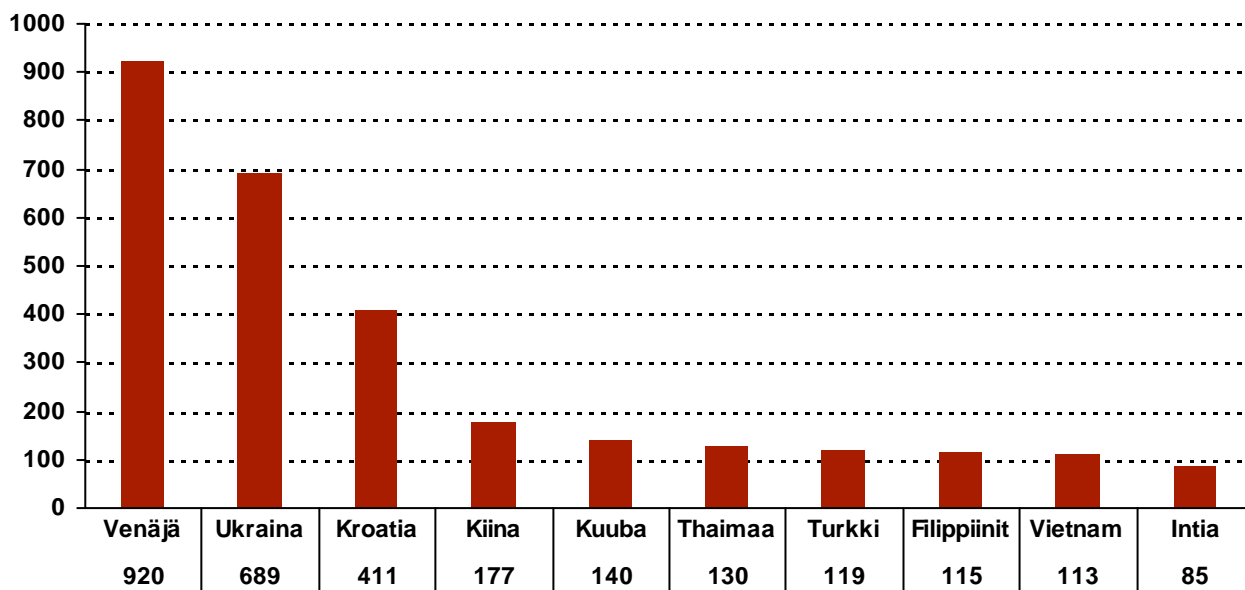
2. Tämän jälkeen Maahanmuuttovirasto myöntää ensimmäisen työntekijän oleskeluluvan, ellei sen myöntämiselle ole laissa säädettyjä esteitä.

Itsenäistä elinkeinoa tai ammattia Suomessa harjoittavan on puolestaan haettava elinkeinonharjoittajan oleskelulupaa.

Kaikkeen Suomessa tehtävään työhön ei kuitenkaan edellytetä työntekijän oleskelulupaa, vaan työtä voi tehdä oleskeluluvalla, joka myönnetään tiettyjä työtehtäviä varten. Erityisasiantuntijat ovat yksi suurimmista ryhmistä, jotka eivät tarvitse työntekijän oleskelulupaa työskenneläkseen Suomessa. Erityisasiantuntijoita ovat esimerkiksi IT-alan erityisosaajat, korkeakoulututkinnon suorittaneet jonkin erityisalan osaajat tai muut korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt, jotka tulevat erityistä ammattitaitoa vaativaan tehtävään.

Vuonna 2011 tuli vireille yhteensä 6 389 oleskelulupahakemusta työntöon perusteella. Luvussa ei ole mukana elinkeinonharjoittamisen perusteella vireille pannut hakemukset (103). Työntöon perusteella vireille pannuista hakemuksista osaratkaisua edellyttäviä työntekijän oleskelulupahakemuksia oli 3 967. Erityisasiantuntijoiden oleskelulupahakemuksia pantiin vireille yhteensä 856. Muita työperusteisia hakemuksia pantiin vireille yhteensä 1 566.

Vireille tulleet oleskelulupahakemukset osaratkaisua edellyttävän työntöon perusteella, vuosi 2011

6.1. Työntöon perusteella tehdyt päätökset

Vuonna 2011 myönnettiin yhteensä 5 278 oleskelulupaa työntöon perusteella, mikä on yhteensä 85 % kaikista työntöon perusteella tehdyistä oleskelulupapäätöksistä. Kielteisiä päätöksiä tehtiin yhteensä 918. Työntöon perusteella tehdyistä päätöksistä osaratkaisua edellyttäviä päätöksiä oli 3 891, joista myönnteisiä oli 3 029 (78 %).

Eniten työntekijän oleskelulupia (osaratkaisua edellyttävä työntöko) myönnettiin vuonna 2011 venäläisille (902), ukrainalaisille (643) ja kroatialaisille (445) hakijoille.

Eniten oleskelulupia erityisasiantuntijuuden perusteella myönnettiin vuonna 2011 intialaisille (613), yhdysvaltalaisille (66) ja kiinalaisille (37) hakijoille.

Eniten oleskelulupia muun työnteon perusteella myönnettiin vuonna 2011 yhdysvaltalaisille (219), intialaisille (145) ja venäläisille (145) hakijoille. Tässä ryhmässä ovat mukana mm. harjoittelijoiden, tutkijoiden, urheilijoiden ja valmentajien oleskelulupapäätökset.

Lähde: Sähköinen asiankäsittelyjärjestelmä UMA